

Fisket i Femund

- matauk og utmarksnæring

Fiskebestandene i og rundt Femund har vært utnyttet i uminnelige tider. Allerede i steinalderen bodde det folk rundt innsjøen, og sik og aure på gytevandring i bekker og elver om høsten var nok en viktig matressurs. I dag beskattes fisken kommersielt med redskap som flytegar og storruse, mens andre bruker fiskestanga i rekreasjonsfiske.

Historisk ressurs

Vi vet med sikkerhet at folk fra Rendalen og Nord-Østerdalen allerede på 14-1500-tallet begynte å utnytte siken som går opp i Tufsinga om høsten. Den nedre delen av Tufsinga er stilleflytende og godt egnet for notfiske. Fiskerne reiste opp fra bygdene nede i dalen og lå ved Tufsinga og fisket gjennom hele gyteperioden i oktober. Trolig var det allerede før 1550 et organisert fiske, der fangsten ble delt i lotter. Det var strid om fisket mellom de ulike bygdene, og konflikten økte trolig i styrke når det kom fast bosetting i Tufsingdalen tidlig på 1700-tallet. Det kom flere fastboende da Røros kobberverks behov for tømmer og trekull økte omkring 1750. Kobberverket forsøkte å kjøpe fiskeretten på vegne av sine oppsittere ved Tufsinga, men bøndene fra Østerdalen ville nødig miste fiskeretten. I 1726 ble fiskeretten i Tufsinga verdsatt til 150 riksdaler. Først ved en høyesterettsdom i 1928 ble det fastsatt at tufsingdølene hadde fiskeretten øverst på den fiskbare strekningen av elva, mens både tufsingdøler og rendøler hadde rett til notfiske i den nederste delen av elva.

Tufsingdølene har ført dagbok over de årlige sikfangstene fra 1885. Fram til ca 1980 varierte fangsten mellom 3000 og 5000 fisk, men med noen dårligere og enkelte svært gode år. I 1940 ble det for eksempel fanget ca 13000 sik, som tilsvarer over 6 tonn. Disse fangstene var en svært viktig matressurs for befolkningen på de 12 gårdene i Tufsingdalen med fiskerett.

Befolkningen rundt Femund har også utnyttet de andre fiskeartene i sjøen. Særlig viktig var røye og aure, men det var også et aktivt vårfiske etter gjedde på gyteplassene i Tufsingdeltaet. Gjeddene ble blant annet tørket og lutet. Røya blir også i våre dager fanget på gyteplassene og lagt ned som rakfisk.

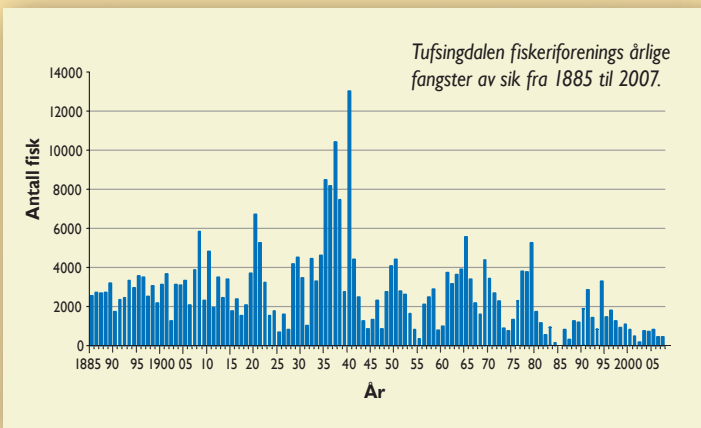

Foto: O. T. Sandlund

Femund Fiskerlag – pionérer i moderne utmarksnæring

Femund Fiskerlags målsetning er å skape økonomisk aktivitet i bygdesamfunnene rundt Femund basert på de rike fiskeressursene, i hovedsak siken. Fiskerlaget ble startet i 1981, og gjennom en ukuelig dugnadsånd og innsatsvilje har bedriften klart å skape varige deltids arbeidsplasser på Elgå og en mulighet for oppsittere ved Femund og andre sjøer i distriktet til å selge fiskefangstene til videre foredling.

Sikfisket er hovedsakelig konsentrert til månedene juli, august og september, men arbeidet med foredling og salg strekker seg over

hele året. Fiskerlagets mottaks- og foredlingsanlegg og restauranten Bryggeloftet på kaia ved Elgå er vel verdt et besøk!

Femund Fiskerlags fangster i Femund har variert mellom 6 og 22 tonn. Variasjonen skyldes flere faktorer, bl a antall aktive fiskere, værforholdene i fiskesesongen, og det faktum at mengden av sik i innsjøen varierer fra år til år på grunn av sterke og svake årsklasser.

Foto: O. T. Sandlund

